

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.328/2017/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a Mészáros Ügyvédi Iroda (3525 Miskolc, Toldi u. 9.; ügyintéző: dr. Nyulászi Márk ügyvéd) által képviselt [] felperesnek – az Óvári Ügyvédi Iroda (6721 Szeged, Lechner u. 15.; ügyintéző: dr. Óvári Judit ügyvéd) által képviselt Erste Bank Hungary Zrt. (1138 Budapest, Népfürdő u. 24-26.) I. rendű és a személyesen eljár [] II. rendű alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Miskolci Törvényszék 21.P.21.011/2016/16. számú ítélete ellen az I. rendű alperes 17. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán – tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperes részére 15 napon belül [] forint másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A felperes és a II.r. alperes, mint adósok 2008. október 3. napján 204 hónap futamidejű, svájci frank devizanemben nyilvántartott kölcsönszerződést kötöttek az I.r. alperessel, mint hitelezővel. A szerződés I.4. pontja szerint „*Felek kijelentik és kötelezik magukat arra, hogy bármely elszámolási vita, illetve banki igény kielégítés esetére, vagy a jelen okirat szerinti kölcsönből mindenkor fennálló kölcsön és egyéb tartozás mértékére a folyósítás tényleges időpontja, a teljesítési kötelezettség lejáratának megállapítása, valamint bármely egyéb, a közvetlen bírósági végrehajtás céljából szükséges tény, adat megállapítása tekintetében az adós banknál vezetett számlái, és a bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítványt fogadják el, mint közhiteles, aggálytalan tartalmú bizonyítékot. Ennek megfelelően a kölcsön és járulékaik nem, vagy nem szerződés szerinti megfizetése esetén a végrehajtás alapjául szolgáló, mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozást, továbbá a fent hivatkozott tényeket jelen okirat mellett az adós banknál vezetett számláiról, illetve a bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítvány tanúsítja, amelynek elfogadására a felek jelen okirat aláírásával kötelezettséget vállaltak. Felek/adósok felkérlik a jelen okiratot szerkesztő közjegyzőt, vagy egyébként illetékességgel bíró közjegyzőt, hogy a fenti kölcsönből fennálló kölcsön és járulékaik, továbbá egyéb tartozása mértékét, továbbá*

Debreceni Ítéltábla
Pf.I.20.328/2017/6.szám

a fent hivatkozott tényeket, adatokat, esetleges végrehajtási eljárás kezdeményezése esetén a bank felkérésére az adósok banknál vezetett számlái, a bank nyilvántartásai, könyvei alapján és a nyilvántartásokba való betekintéssel közjegyzői tanúsítványba foglaltan tanúsítsa, e tekintetben a banktitok megtartásának kötelezettsége alól a felmentést megadják."

A felperes a keresetében annak megállapítását kérte, hogy a kölcsönszerződés fenti rendelkezése tisztességtelenség címén érvénytelen, hiszen az a fogyasztóval kötött szerződésekben tisztességtelenségnek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (Rendelet) 1. §-a (1) bekezdésének b) és j) pontjaiba ütközik.

Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte, arra hivatkozott, a sérelmezett kikötés a jogszabályoknak megfelel, a fogyasztó hátrányára nem fordítja meg a bizonyítási terhet, és nem jogosítja fel a fogyasztóval szerződő felet a szerződés egyoldalú értelmezésére. A II. rendű alperes az elsőfokú eljárásban nem tett nyilatkozatot.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével megállapította a per tárgyát képező kikötés érvénytelenségét, kötelezte a II. rendű alperes ennek tülésére, az I. rendű alperest pedig arra, hogy fizessen meg a felperes részére 74 100 Ft perköltséget. Az ítélet indokolásában a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 209. §-ának (1) és (5) bekezdéseire, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 195. §-ának (1) bekezdésére, a Rendelet 1. §-a (1) bekezdésének b) és j) pontjaira, továbbá a BDT2015.3430. szám alatt közzétett eseti döntésre hivatkozva kifejtette, hogy a sérelmezett – fogyasztói szerződésben foglalt és egyedileg meg nem tárgyalt – kikötés tisztességtelen. Ennek oka az, hogy a kikötés alapján a közjegyző – kizárólag az I. rendű alperes nyilvántartásainak adataira alapítva – tanúsítványt állíthat ki az adósokkal szemben, így e rendelkezés feljogosítja az I. rendű alperest arra, hogy döntsön a szerződésszerű teljesítésről, és a fogyasztó terhére megfordítja a bizonyítási terhet. Rögzítette, hogy a tisztességtelen kikötés a szerződés aláírásától kezdődően nem köti a feleket, a szerződés többi kikötése ugyanakkor továbbra is érvényes. A Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján a pereszes I. rendű alperest kötelezte a felperes perköltségének megfizetésére.

Az I. rendű alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte. A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 206. §-ának (1) és (2) bekezdéseire, valamint a kölcsönszerződés részét képező Üzletszabályzat 3.2. pontjára hivatkozással előadta, hogy a felperesnek joga van arra, hogy kifogásolja az I. rendű alperes által készített elszámolást, ezért a teljesítés szerződésszerűségét nem kizárólagosan az I. rendű alperes állapítja meg. A felperes a közjegyzői okiratban foglalt tartozást is vitathatja, azzal szemben joga van a saját álláspontját bizonyítani. A kölcsönszerződés alapján fennálló teljes tartozásra csak akkor lehet végrehajtási záradékot kérni, ha az adós megszegte, a végrehajtást kérő pedig emiatt felmondta a kölcsönszerződést. A záradékolás során a végrehajtást elrendelő bíróság (jelenleg a közjegyző) nem vizsgálhatja, hogy az adós valóban megszegte-e a szerződést, azt azonban a végrehajtást kérőnek közokirattal kell igazolnia, hogy a felmondás megtörtént. Ha ez a feltétel igazolásra kerül, a végrehajtást el kell rendelni, és a követelés összegezését az adós már csak a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) 41. §-ában szabályozott eljárásban, ennek sikertelensége esetén pedig végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránt indított perben vitathatja, amelyben amúgy is neki kell igazolnia a tartozásának mértékét. A sérelmezett kikötés garanciális jellegű a fogyasztóra nézve,

Debreceni Ítéltábla
Pf.I.20.328/2017/6.szám

hiszen a banki nyilvántartások a jogszabályoknak megfelelően, visszakövethetően tartalmazzák a tartozásának adatait. Ezért e kikötés a fogyasztó hátrányára nem fordítja meg a bizonyítási terhet, és nem jogosítja fel a fogyasztóval szerződő felet a szerződés egyoldalú értelmezésére.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helyes indokai alapján történő helybenhagyását kérte. Rámutatott, hogy az I. rendű alperes a Pp. 235. §-ának (1) bekezdése alapján nem hivatkozhat az Üzletszabályzatra, a végrehajtási záradékolási eljárás pedig nem tárgya a pernek. A II. rendű alperes nem terjesztett elő fellebbezési ellenkérelmet.

Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és azt alaptalannak találta.

A bírói gyakorlat szerint tisztességtelen az a szerződési feltétel, amely alapján a fogyasztó a mindenkori tartozásának fennállása és összege tekintetében a vele szerződést kötő hitelező üzleti könyveit és nyilvántartásait tekinti irányadónak és hitelesnek, azok tartalmának feltétlenül és ellenvetés nélkül aláveti magát, és kinyilvánítja, hogy hitelező által a saját üzleti könyvei alapján készített tartozáskimutatást elfogadja a fennálló kölcsöntartozását közokirati formában igazoló közjegyzői ténytanúsítvány alapjaként (Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.21.882/2013/4., 14.Gf.40.005/2015/5., 16.Gf.40.212/2015/7., 5.Pf.20.070/2016/4/II., Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.385/2015/6., Pf.I.20.760/2016/7., Pf.I.20.873/2016/6.).

A perbeli szerződéses kikötés is ilyen, hiszen abban a felperes mindenfajta hitelezői igényérvényesítés esetére, feltétel és ellenvetés nélkül, előre elfogadta az I. rendű alperes üzleti könyveiben foglalt kimutatások mindenkori tartalmát a tartozása fennállásának és összegének bizonyítékaként.

Mіндеz azzal a következménnyel jár, hogy – akár a végrehajtási záradék kiállítására, akár a követelés érvényesítésére irányuló egyéb polgári eljárás során – az I. rendű alperes a szerződésből eredő követelésének fennállását és összegét a maga által egyoldalúan, azaz a fogyasztó közreműködése nélkül elkészített nyilvántartás adataival igazolhatja, hiszen azt a fogyasztó a nyilvántartás konkrét tartalmának mindenkori ismerete nélkül előre elfogadta. Így a fogyasztó arra kényszerül, hogy mindenfajta hitelezői igényérvényesítés esetén az I. rendű alperes perrel érintett kikötéssel bizonyítéknak minősített egyoldalú nyilatkozatával szemben ellenbizonyítson. Ilyen kikötés hiányában az egyik fél által egyoldalúan, a másik fél közreműködése nélkül elkészített nyilvántartás nem rendelkezne nagyobb bizonyító erővel, mint a fél saját nyilatkozata, így az nem minősülhetne olyan közhiteles bizonyítéknak, amely önmagában is igazolja a követelés lejártát és összezszerűségét. Ezért a keresettel érintett rendelkezés megkönnyíti a fogyasztóval szembeni igényérvényesítést, egyidejűleg megnehezíti a fogyasztó jogait a hitelező könyveiben, nyilvántartásaiban szereplő tartozás összegének vitatása során, így az a Rendelet 1. §-a (1) bekezdésének j) pontja alapján tisztességtelennek minősül.

A felperes helyesen utalt arra is, hogy a keresettel érintett rendelkezés feljogosítja az I. rendű alperest arra, hogy maga döntse el: a felperes teljesítése szerződésszerű-e, vagy nem. A nyilvántartásának tartalmát ugyanis az I. rendű alperes egyoldalúan maga állapítja meg, így ő dönti el, hogy mit ismer el a felperes teljesítésének és mit nem. Ennek pedig azért van jelentősége, mert a perrel érintett kikötés arra kényszeríti a felperest, hogy e nyilvántartás

Debreceni Ítéltábla
Pf.I.20.328/2017/6.szám

mindenkori tartalmát annak ismerete nélkül, előzetesen fogadja el, ami azzal a következménnyel jár, hogy a felperesnek előre el kell fogadnia az I. rendű alperesnek azon mindenkori döntését, hogy az adott teljesítés szerződészerű volt-e vagy nem. Emiatt e rendelkezés a Rendelet 1. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján is tisztességtelen és semmis.

Az a tény, hogy a felperes az I. rendű alperes fellebbezésében hivatkozott szerződéses és jogszabályi rendelkezések alapján kifogást emelhet a hitelező által készített elszámolás tartalma ellen, nem orvosolja a per tárgyát képező kikötés által a fogyasztó terhére előidézett súlyos egyenlőtlenséget. A kifogást ugyanis az I. rendű alperes maga jogosult elbírálni, így a fogyasztó nyilatkozataitól függetlenül továbbra is ő határozhatja meg a saját nyilvántartásának tartalmát, és ő hozhatja meg a végső döntést arról, hogy a fogyasztó teljesítése szerződészerű volt-e vagy nem.

Annak, hogy az I. rendű alperest jogszabály kötelezi a tartozásra vonatkozó nyilvántartások vezetésére, a per során szintén nem volt jelentősége. E jogszabályok ugyanis a felperessel fennálló jogviszonyra vonatkozóan nem tulajdonítanak, és nem is tulajdoníthatnak bizonyító erőt az I. rendű alperes nyilvántartásainak. Önmagában pedig az a tény, hogy az I. rendű alperesnek jogszabály írja elő a nyilvántartások vezetését, még nem jelenti azt, hogy e nyilvántartások tartalmát a felperesnek bizonyítékként előre el kellene fogadnia.

Helyesen utalt a felperes arra is, hogy a végrehajtási záradék kiállítására irányuló eljárás fellebbezésben írt szabályai a jogvita eldöntése során szintén nem bírtak jelentőséggel, hiszen a perbeli kikötés nemcsak a végrehajtási eljárás, hanem mindenfajta hitelezői igényérvényesítés során irányadó, ezért a Rendelet 1. §-a (1) bekezdésének b) és j) pontja alapján mindenképpen tisztességtelennek minősül.

A kifejtett okok miatt az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az I. rendű alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az ítéltábla a felperes jogi képviselői munkadíjból álló perköltségének megfizetésére, amelynek összegét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (3), (5) és (6) bekezdései, valamint 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján 5 000 Ft + áfa, azaz 6 350 Ft-ban határozta meg. A felperes a II. rendű alperestől nem kért perköltséget, ezért az ítéltábla mellőzte a másodfokú eljárásban ugyancsak pervesztes II. rendű alperes perköltségben történő marasztalását.

Debrecen, 2017. június 27.

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. előadó bíró,
Dr. Bakó Pál s.k. bíró